

5. Соловйова Л.М., Шевченко С.М. Порівняльна ефективність лікарських засобів за еймеріозу курей. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб. наук. праць ХДЗВА. Ветеринарні науки. Вип. 25. Ч. 2. Харків. 2012 р. С. 328–330.

УДК 619:616.993.6:636.7/8

БУДЗІНСЬКА А.А., магістрантка

Науковий керівник – **СОЛОВЙОВА Л.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОШИРЕННЯ ТА ДІАГНОСТИКИ БАБЕЗІОЗУ СОБАК

На бабезіоз частіше хворіють чистопорідні собаки віком від 1 до 5 років. Більшою є екстенсивність та інтенсивність бабезіозної інвазії у весняний період року. У хворих на бабезіоз собак у крові відмічали збільшення кількості лейкоцитів, зменшення – еритроцитів та гемоглобіну.

Ключові слова: бабезіоз, бабезія, собаки, іксові кліщі, протозоози, протипаразитарні препарати.

Найпростіші – одноклітинні тваринні організми, вперше їх так назвав Гольдфрусс у 1818 році, а в 1841 році К. Сієболд заснував тип Protozoa. В цей час виникали спустошливі епізоотії серед тварин, збудниками яких і були найпростіші. У 1888 році румунський лікар В. Бабеш вперше описав збудника бабезіозу (“кривавої сечі”). Через рік американські вчені Т. Сміт і Ф. Кільборн встановили причину й шляхи передачі так званої “техаської лихоманки” та ідентифікували збудника як *Piroplasma bigeminum*. У Росії піроплазмоз був описаний С.Н. Павлушковым у 1901 році та С.І. Драчинським у 1903 році [1, 2].

На початку ХХ ст. було вивчено й описано піроплазмоз (1903–1909). Тому засновником ветеринарної протозоології в Росії вважають професора В.Л. Якімова, який створив у Санкт-Петербурзі науковий центр з вивчення протозоозів. Учені центру здійснили численні експедиції в Туркменистан, Азербайджан, на Північний Кавказ, Далекий Схід для вивчення піроплазмідозів [3, 4].

За бабезіозу собаки можуть мати тяжкий перебіг, ускладнення та навіть загинути. Тому вивчення даного захворювання є актуальним.

Метою роботи було вивчити особливість поширення бабезіозу собак залежно від пори року та віку, методи діагностики та зміни показників крові хворих собак у ФОП “Vet-House” м. Київ.

Матеріалом для дослідження слугували хворі на бабезіоз собаки та кров від них. У роботі також використовували клінічний та лабораторний (крові) методи досліджень.

Відмічено, що за даними ФОП “Vet-House” м. Київ з березня кількість хворих собак збільшувалася і досягала максимуму у квітні (35 %) і травні (25 %). У липні та серпні захворювання собак на бабезіоз не реєстрували. Наступне зростання інвазованості собак бабезіями відмічали у вересні (10 %), жовтні (16

%) та листопаді (8 %), що пов'язано із досягненням температурного оптимуму для кліщів-переносників і розвитком їх наступної генерації упродовж літа. Найбільше було уражених собак віком від 1 до 5 років.

Клінічні ознаки за гострого бабезіозу характерні, а за хронічного – можуть викликати підозру на наявність того чи іншого захворювання. Так, лихоманка, анемія, іктеричність слизових оболонок, червоний колір сечі дає підстави підозрювати бабезіоз, однак при цьому слід виключити такі захворювання як лептоспіроз, отруєння препаратами, що спричинюють гемоліз еритроцитів, тощо.

Слід відмітити, що паразитичні одноклітинні чинять механічний вплив на тканини хазяїна, продукти їх життєдіяльності спричинюють сенсibiliзацію та інтоксикацію організму. Це призводить до зниження резистентності, виникнення запальних і дистрофічних процесів в організмі, порушення роботи серцево-судинної, дихальної систем та ін.

Так, у собак, хворих на бабезіоз, відмічали підвищення температури тіла (до $40,9 \pm 0,3$ °C), прискорення частоти дихання (до $42,7 \pm 1,7$ дих.рух./хв) та частоти серцевих скорочень (до $132,5 \pm 5,6$ уд./хв) проти контролю ($38,3 \pm 0,2$ °C, $18,3 \pm 1,2$ дих.рух./хв, $103,4 \pm 3,9$ дих.рух./хв відповідно).

Кількість еритроцитів та вміст гемоглобіну у хворих собак були зниженими ($4,1 \pm 0,2$ Т/л та $100,8 \pm 8,6$ г/л відповідно) порівняно з їх значеннями у контролі ($6,5 \pm 0,4$ Т/л та $147,3 \pm 6,9$ г/л відповідно).

Відмічали збільшення кількості лейкоцитів у крові тварин дослідної групи в 1,8 рази, порівняно з контролем, що зумовлено розвитком запального процесу. Також реєстрували вірогідне збільшення кількості базофільних гранулоцитів у 7 разів порівняно з контролем. Кількість еозинофілів була вірогідно вищою у 3 рази порівняно з контролем. Ймовірно, це пов'язано з їх захисною функцією. Кількість паличкоядерних нейтрофілів у крові собак, хворих на бабезіоз, була збільшеною в 1,5 рази, порівняно з контролем, що пов'язано з розвитком запального процесу в їх організмі.

Кількість сегментоядерних форм лейкоцитів у крові собак дослідної групи знаходилась у фізіологічних межах ($46,2 \pm 6,4$), але порівняно з контрольною групою цей показник ($58,2 \pm 3,4$) був вірогідно зменшеним на 11,8 %.

Кількість моноцитів у крові тварин дослідної групи ($6,2 \pm 1,4$) знаходилась у фізіологічних межах, але була дещо вищою, ніж у контрольній групі ($5,7 \pm 1,0$).

Вірогідне прискорення ШОЕ в крові хворих собак (у 2,8 раза), порівняно з контролем ($2,3 \pm 0,3$ мм/год) – характерне явище для стану їх організму за бабезіозу. Це підтверджує наявність запального процесу.

Однак, вирішальне значення в підтвердженні діагнозу має виявлення бабезій лабораторними методами. Матеріалом для дослідження є периферійна кров. Мазок крові готували з першої краплі, взятої після проколювання шкіри кінчика вуха чи подушечки лапи. Отримані мазки висушували, фіксували і фарбували за методом Романовського-Гімза. В еритроцитах знаходили бабезій.

Отже, збудником бабезіозу собак на території м. Києва є *Babesia canis*. Епізоотична ситуація з бабезіозу з кожним роком погіршується. Відмічається

різке збільшення кількості хворих собак. До хвороби найбільш сприйнятливі чистопородні собаки у віці 1–5 років.

Найбільша екстенсивність бабезіозної інвазії виявлена у квітні-травні та жовтні (25–35 % та 13 %), що пов'язано з біологічною активністю іксодових кліщів – біологічних переносників.

Перебіг бабезіозу у собак характеризувався трьома формами: гострою, хронічною та атиповою. Клінічними проявами гострого перебігу були лихоманка постійного типу, анемічність та жовтяничність слизових оболонок і шкіри, прискорення частоти пульсу та дихання, загальне пригнічення, анорексія, блювання, гемоглобінурія, нервові розлади.

У крові собак відмічена різко виражена еритропенія, лейкоцитоз, зсув нейтрофільного ядра вліво, моноцитоз. Основним методом діагностики бабезіозу є мікроскопія мазків крові.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дубова О.А. Епізоотичні особливості бабезіозу собак у м. Житомирі за період 2007–2009 рр. Науковий вісник НУБіП. 2010. Вип. 151. С. 67–73.
2. Курман А.Ф., Мокрий Ю.О., Грубіч П.Ю., Лепта Л.В. Епізоотологічний моніторинг бабезіозу собак у м. Полтава. Вісник Полтавської державної академії. Полтава, 2011. № 6. С. 112–113.
3. Соловійова Л.М. Епізоотологічний прояв бабезіозу собак у м. Біла Церква. Вісник Житомирського націон. агрокол. ун-ту. № 1 (49). Т. 3. 2015. С. 132–137.
4. Kadulski S., Izdebska J.N. Methods used in studies of parasitic arthropods in mammals. Arthropods. Epidemiological importance. Edited by A. Buczek and C. Włazsak, Koliber. Lublin, Poland, 2006. P. 113–118.

УДК 619:616.995.1–036/.08:636.4

РЯБОКОНЬ І.В., магістрант

Науковий керівник – **СОЛОВЙОВА Л.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОШИРЕННЯ АСКАРОЗУ СВИНЕЙ РІЗНИХ ВІКОВИХ ТА ВИРОБНИЧИХ ГРУП

Встановлено, що найчастіше серед нематодозів свиней різних вікових та виробничих груп зустрічається збудник аскарозу. Екстенсивність інвазії в господарстві становила 49,3 % за інтенсивності 24,4 екз. яєць. Визначена ефективність антигельмінтику промектину 1 %, що виявився 100 % ефективним за даної інвазії і звільнив організм свиней від збудників гельмінтозу.

Ключові слова: гельмінтози, антигельмінтики, аскароз, свині.

Кишкові нематодози свиней наносять значні економічні збитки, які складаються зі зниження продуктивності свиней, зменшення якості продукції, втрати племінної цінності тварин [1–3]. За даними дослідників, добовий приріст молодняку свиней на дорощуванні та відгодівлі через паразитарну інвазію зменшується на 20–60 %. Водночас зростають (від 25 до 100 %) затрати кормів